

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Bárdos Péter Ügyvédi Iroda (**I-III. rendű felperesi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Bárdos Péter ügyvéd) által képviselt I. rendű felperes neve (**I., II. és III. rendű felperesek címe**) I. rendű, II. rendű felperes neve (**I., II. és III. rendű felperesek címe**) II. rendű és III. rendű felperes neve (**I., II. és III. rendű felperesek címe**) III. rendű felpereseknek, a **alperesi képviselő neve (alperes címe**, ügyintéző: ... tanácsos) által képviselt alperes neve (**alperes címe**) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. január 14. napján meghozott 31.P.21.508/2018/17. számú ítélete ellen a felperesek részéről 18. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az I. rendű felperest 200.000 (Kétszázezer) forint, a II. és III. rendű felperest 80.000-80.000 (Nyolcvanezer-Nyolcvanezer) forint le nem rótt fellebbezési illeték külön felhívásra történő megfizetésére kötelezi az állam javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint I. rendű felperes a II., III. rendű felperesek gyermeke, aki 2013 szeptemberében kezdte meg egyetemi tanulmányait. **V. D.** (a továbbiakban sértett) 2013. szeptember 27-én feljelentés tett az I. rendű felperessel szemben szexuális kényszerítés miatt a ... Rendőrkapitányságon (a továbbiakban nyomozó hatóság). A nyomozó hatóság házkutatást tartott az I. rendű felperes otthonában, valamint ... lakásában és lefoglalt több, tulajdonát képező adathordozót. A nyomozó hatóság az I. rendű felperest 2013. szeptember 27-én őrizetbe vette, majd gyanúsítottként hallgatta ki. Az I. rendű felperes a gyanúsítás ellen panasszal élt, de a ... Járási Ügyészség (a továbbiakban ügyészség) a panaszt elutasította és indítványozta az I. rendű felperes előzetes letartóztatását. Ezt azzal indokolta, hogy a felperesek a házkutatást követően megjelentek a sértett lakásánál, oda be akartak menni, a sértettet szidalmazták, fenyegették, megfélemlítették, aki emiatt rendőri intézkedést kért. Még az intézkedő rendőrök előtt is hangzottak el fenyegetések a sértett felé annak érdekében, hogy vonja vissza az I. rendű felperest terhelő vallomását. A ... Járásbíróság (a továbbiakban: járásbíróság) végzésével elrendelte az I. rendű felperes előzetes letartóztatását.

A nyomozó hatóság a nyomozás befejezését követően 2014. január 27-én a nyomozati iratokat vádemelési javaslattal megküldte az ügyészséghez. Az ügyészség 2014. február 26-án vádiratot nyújtott be a járásbírósághoz. A vádiratban egy rendbeli a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban Btk.) 196. §-ának (1) bekezdésébe ütköző szexuális kényszerítés

büntetéssel és egy rendbeli, a Btk. 204. §-ának (1) bekezdés b) pontjába ütköző folytatólagosan, 18. életévét be nem töltött személyről pornográf felvétel elkészítésével elkövetett gyermekpornográfia büntetéssel vádolta az I. rendű felperest. A vádirati tényállás bizonyítékként megjelölte az I. rendű felperes részbeni beismerő vallomását, az I. rendű felperes és a sértett szembesítéséről, a sértett tanúkihallgatásáról, a házkutatásról és a lefoglalásról készült jegyzőkönyvet, a bűnjelként lefoglalt laptopból származó pornográf felvételeket tartalmazó merevlemezt, a fényképezőgépből származó memóriakártyát, valamint a tanúk vallomását.

A perben a bíróság az ügyészség indítványára elrendelte az I. rendű felperes és a sértett pszichológus szakértői vizsgálatát és tanúként meghallgatta az ügy előadóját. Az ügyészség más informatikus szakértő kirendelésére és fejlettebb technikai eszközök igénybevételére vonatkozó bizonyítási indítványát azonban elutasította. A nyomozás során beszerzett informatikus szakértő véleményét ugyanis aggálytalannak és ellentmondásmentesnek találta, továbbá mert más szakértő sem tudta volna megvizsgálni az I. rendű felperestől lefoglalt valamennyi adathordozót, mivel azokat már kiadták az I. rendű felperesnek.

A bíróság 10.B.49/2014/34. sorszámú ítéletével az I. rendű felperest a szexuális kényszerítés büntette és a folytatólagosan elkövetett gyermekpornográfia büntette miatt emelt vád alól felmentette. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a Btk. 207. §-a alapján a Btk. 196. §-ának (1) bekezdésében meghatározott szexuális kényszerítés büntette valóban csak magánindítványra büntethető kivéve, ha azzal összefüggően nem magánindítványra büntetendő bűncselekményt is elkövetnek. Márpedig a gyermekpornográfia büntette közvádas bűncselekmény. Erre tekintettel megállapította, hogy nem volt helye az eljárás szexuális kényszerítés büntette miatt folyamatban lévő része megszüntetésének.

Az indokolás szerint a bizonyítékok mérlegelése alapján nem lehetett azt megállapítani, hogy az I. rendű felperes a vád szerinti bűncselekményeket elkövette, ezért a bíróság az I. rendű felperest bizonyítottság hiányában mentette fel. Az I. rendű felperes több alkalommal is készített a sértettől olyan fényképeket, melyeken a sértett fehérneműben, illetőleg mezítelenül volt látható, ez alkalmakkor csak az I. rendű felperes és a sértett volt jelen. Az I. rendű felperes az általa készített fényképeket - a 2010. július 7-én készített kivételével - törölte. A bizonyítékok alapján nem lehetett megállapítani, hogy a vádlott készített-e a sértettől annak 18. életéve betöltése előtt olyan mezítelen fényképet, ami pornográf jellegűnek minősülne; a mezítelen képek az I. rendű felperes vagy a sértett kérésére készültek-e; a sértett az első meztelen fotózást követően az I. rendű felperes fenyegetése hatására működött-e közre a további képek elkészítésében. A kirendelt pszichológus szakértői vélemények a vádbeli cselekményekre vonatkozóan még közvetetten sem szolgáltatott adatot. Az ügyészség indítványára meghallgatott előadó olyan körülményekről számolt be, melyet a házkutatásról készült jegyzőkönyvben rögzíteni kellett volna. Az informatikai szakértő a fényképezőgép memóriakártyájáról törölt képeket nem tudta helyreállítani. A sértettől 18. életévének betöltése előtt készült, rendelkezésre álló fényképek nem pornográf jellegűek. Összességében megállapította, hogy a bizonyítékok nem támasztották alá a sértetti vallomásra figyelemmel bizonyítandó tényeket. A vád szerinti bűncselekmények egyetlen bizonyítéka maga a sértetti vallomás volt, amellyel azonban szemben állt az I. rendű felperes vallomása és ennek alapján büntetőjogi felelősség nem állapítható meg.

Az ügyészség által a bizonyítási indítvány elutasítása miatt előterjesztett fellebbezés folytán eljár ... Törvényszék (a továbbiakban: törvényszék) 11.Bf.407/2015/5. sorszámú végzésével a bíróság ítéletét helybenhagyta. Végzésének indokolásában kifejtette, hogy a szakértő nyilatkozata szerint más szakértő sem lett volna képes további fájlok helyreállítására, így tehát az ügyészség által

felajánlott bizonyítás objektíve nem lehetett alkalmas eltérő tényállás megállapítására.

A büntetőeljárás befejeződését követően az I. rendű felperes polgári pert indított a járásbíróság előtt a Magyar Állam kártalanítás megfizetésére kötelezése iránt. A fellebbezés folytán eljáró törvényszék 2.Pf.20.760/2017/3. számú ítéletével kötelezte az államot, hogy fizessen meg az I. rendű felperes javára 745.000 forint kártalanítást. Az öt éves tandíj 50%-a és az egy év keresetveszteség címén előterjesztett 4.417.000 forint megfizetésére irányuló keresetrész tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és a pert megszüntette.

A felperesek kereseti kérelmükben jóhírnévhez és az életminőségük megőrzéséhez fűződő személyiségi joguk megsértése miatt az I. rendű felperes javára 2.500.000 forint, a II-III. rendű felperesek javára 1.000.000-1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Keresetüket a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban Ptk.) 339. §-ra, 349. §-ára 355. §-ának (1) bekezdésére és az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 7. §-ának (2) bekezdésére alapították. Előadták, hogy az ügyészség nyilvánvalóan alaptalanul, a bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül mérlegelve emelt vádat az I. rendű felperessel szemben, mert az egyetlen bizonyíték a sértett vallomása volt, amit az I. rendű felperes, a tanúk vallomása, illetőleg a nyomozati eljárásban igénybe vett informatikai szakértő véleménye nem támasztott alá. Súlyos jogsértést követett el tehát az ügyészség, amikor jobb tudomása ellenére vádat emelt pusztán a sértett vallomására alapozva. Ezt igazolja, hogy a járásbíróság bizonyítékok hiányában mentette fel az I. rendű felperest. Sétélmezték továbbá, hogy az ügyészség felróhatóan járt el és eljárási jogait nem az általában elvárható módon gyakorolta, amikor a nyomozati iratokat magához vette, a bírósági eljárás során a bizonyítékokat „csöpögtetve” terjesztette elő, és prekoncepciója alapján minél rosszabb színben igyekezett feltüntetni az I. rendű felperest, figyelmen kívül hagyva a mellette szóló körülményeket. A szexuális kényszerítés miatt is vádat emelt, noha elkésetten, 30 napon túl terjesztették elő a feljelentést. Tévesen állította a vádiratban, hogy a II-III. rendű felperesek megfenyegették a sértettet és az elsőfokú ítélettel szemben alaptalan fellebbezést terjesztett elő. A büntetőeljárás két éven át folyt, az I. rendű felperes súlyos lelki nyomás alatt volt, egyetemi tanulmányaiban komoly fennakadást okozott, rombolta jóhírnevét és társadalmi kapcsolatait. A II-III. rendű felperesek jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát is sértette az ügyészség, azzal, hogy súlyos pszichikai tehernek voltak kitéve, társadalmi kapcsolataikat rombolta az eljárás. Mindez megalapozza a nem vagyoni kártérítés iránti igényüket. A vád alaptalanságát bizonyítja az, hogy a büntetőeljárás befejezését követően a sértett egyetlen ügyvédi felszólítás hatására késznek mutatkozott 100.000 forint sérelemdíj megfizetésére. Ezzel elismerte, hogy a feljelentés alaptalan volt. Ezt az ügyészség is elérhette volna.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, vitatta annak jogalapját és összecszerűségét is. Előadta, hogy az ügyészség közhatalmi jogkörét gyakorolva járt el, részéről nem történt kirívóan súlyos jogértelmezési hiba, vagy tévedés. Az a döntése, hogy vádat emelt, nem volt okszerűtlen és nyilvánvalóan alaptalan. Az I. rendű felperest egyébként is bizonyítottság hiányában mentették fel, ami nem jelenti azt, hogy nem követte el a bűncselekményt. A II-III. rendű felperesek nem is voltak a büntetőeljárás terheltjei. Tévesen állították a felperesek, hogy magához vonta az ügyet, mert az iratokat a nyomozó hatóság küldte meg az ügyészségnek vádemelési javaslattal. A bizonyítékokat nem „csöpögtette”, hanem az eljárás menetének megfelelően terjesztette elő azokat. Vitatta, hogy alaptalan fellebbezést terjesztett volna elő, mert csak a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényben (a továbbiakban: Be.) biztosított jogorvoslati lehetőségével élt. Jogainak gyakorlása nem valósíthat meg jogellenes magatartást. Eseti döntésekre utalással kifejtette, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog nem tekinthető személyiségi jognak, hanem alkotmányos alapjog.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperesek keresetét elutasította. Az I. rendű felperest 150.000 forint, a II. és III. rendű felpereseket egyenként 60-60.000 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte a Magyar Állam javára a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására. Az I. rendű felperest 125.000 forint, a II-III. rendű felpereseket fejenként 50.000-50.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte 15 nap alatt az alperes javára.

Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a felperesek alaptalanul hivatkoztak arra, hogy az alperes az eljárás során kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési hibát követett volna el, továbbá alaptalanul állították, hogy az alperes a nyomozati iratokat magához vonta, azt ugyanis a nyomozó hatóság küldte meg az ügyészség részére vádemelési javaslattal. Az Ütv. 2. és 7. §-a alapján kiemelte, hogy az alkotmányos keretek között megalkotott eljárási szabályok biztosítják azokat a mérlegelési lehetőségeket, amelyekben belül az alperes kötelezettségének eleget tud tenni. Ennek alapján rögzítette, hogy a büntetőeljárás nem csupán az eljárás alá vont személyek számára nyújt eljárási garanciákat, hanem azok védelmét is szolgálja, akik érdekében az állam büntető igényét az ügyészségen keresztül érvényesíti. A vád törvényessége szempontjából annak ténybeli megalapozottsága, a bizonyítékokkal kellően alátámasztott volta közömbös, ez a büntető per érdemére tartozó kérdés. A vádnak nem kell teljes bizonyosságon alapulnia, elegendő az alapos gyanú, a terhelt bűnösségét ugyanis csak a bíróság állapíthatja meg. A vád alapjául szolgáló bizonyítékok erejének értékelése az alperes szabad mérlegelési jogkörébe tartozik. A perbeli esetben az ügyészség vádirata a sértett következetes vallomásán, a nyomozati eljárás során beszerzett informatikai szakvéleményen alapult. A rendelkezésre álló bizonyítékok téves értékelése jogellenes és felróható magatartásnak csak abban az esetben minősülhet, ha kirívóan okszerűtlen. Azonban a perbeli esetben az alperes ilyen magatartást nem tanúsított. Tévesen hivatkoztak tehát a felperesek arra, hogy az alperes vádemelése nyilvánvalóan alaptalan volt. A járásbíróság a büntető perben új pszichológus szakértői kirendelését is magában foglaló bizonyítási eljárást folytatott le, majd a lefolytatott bizonyítás alapján állapította meg, hogy az I. rendű felperes nem követte el a terhére rótt cselekményeket. Az a tény, hogy a büntetőügyben eljáró bíróság a felperest felmentette, nem teszi a korábbi intézkedéseket jogellenessé. Az alperes tehát nem lépte túl a jogszabályok által biztosított értelmezési és mérlegelési jogkörét.

A szexuális kényszerítés büntette vonatkozásában tett feljelentés elkésettsége kapcsán a járásbíróság ítéletében kifejtettekre utalt. A bizonyítási eljárás során az alperesnek joga volt arra, hogy a bizonyítás állásának megfelelően terjessze elő az általa szükségesnek tartott további bizonyítási indítványait. A fellebbezési jog gyakorlása pedig nem minősül jogellenes tevékenységnek. A sértett 100.000 forint sérelemdíj megfizetésére vonatkozó ajánlatáról az alperesnek a vádemeléskor nem volt még tudomása, e később bekövetkező eseménynek az alperes magatartásának értékelése szempontjából nincs relevanciája. Az alperes elfogultsága, esetleges bizonyítottsága esetén sem alapozhatná meg a felperesek igényét. Az alperes pedig nem a vádiratban utalt arra, hogy a II-III. rendű felperesek megfenyegették a sértettet, hanem az I. rendű felperes előzetes letartóztatása iránti indítványában.

Az ítélet elleni fellebbezésükben a felperesek elsődlegesen kérték, hogy az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és marasztalja az alperest a kereset szerint. Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra kötelezését kérték. Az első- és másodfokú eljárás perköltségét összesen 225.000 forintban kérték megállapítani. Kérték tárgyalás tartását.

A felperesek a fellebbezési tárgyaláson előadták, hogy a megváltoztatásra irányuló fellebbezési kérelmük kapcsán a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.)

369. §-ának (3) bekezdés c) pontja szerinti, a hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezési kérelmük tekintetében pedig a Pp. 369. §-ának (3) bekezdés b) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlását kéri. Fellebbezésükben arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság nem találta kirívóan okszerűtlennek az ügyészség mérlegelő tevékenységét, ítéletének indokolásában azonban elmulasztotta kifejteni, hogy miért. Az alperesi magatartás egyéb, tehát nem a jogalkalmazási, jogértelmezési tevékenységhez kapcsolódó felróhatóságát pedig az elsőfokú bíróság részben egyáltalán nem vizsgálta, részben pedig téves megállapításokat tett ezekre vonatkozóan.

Fenntartották azt az álláspontjukat, hogy a vád alátámasztására összegyűjtött bizonyítékok nyilvánvalóan alkalmatlanok voltak arra. Nem fogadhatta volna el az ügyészség a sértett vallomását, mert a sértett nem volt szavahihető és nem volt egyéb bizonyíték, amely alátámasztotta volna előadását. A szavahihetőséget még a vádemelés előtt tisztázni kellett volna az alperesnek. Ezt önmagában cáfolja az a fellebbezéshez csatolt okirat, amely szerint a sértett 100.000 forint sérelemdíjat fizetett meg az I. rendű felperesnek. Ez kétségtelenül a vádemelést követően történt, de ha a sértett egy egyszerű felszólításra hajlandó volt elismerni feljelentésének alaptalanságát, akkor ezt az ügyészség is megállapíthatta volna már a vádemelés előtt. Alkalmatlan volt a vád alátámasztására a műszaki szakértői vélemény, annak megerősítéséről már a vádemelés előtt kellett volna gondoskodnia az ügyészségnek. A pszichológiai szakértői vélemény sem támasztotta alá a vádat. Ezt is már a vádemelés előtt tisztázni kellett volna az ügyészségnek. A büntetőeljárás anyagában nincs egyetlen olyan tanúvallomás sem, amely a vádat alátámasztotta volna. Tehát megállapítható, hogy a bizonyítékok csak kirívóan okszerűtlenül értelmezve és értékelve lehettek alkalmasak a vád alátámasztására. Mivel a vádemelés nagyon súlyos beavatkozás az egyén életébe, ezért fokozott gondosság volt elvárható az alperestől. Egyébként pedig a bizonyítékok hiányában történő felmentés lényegesen súlyosabb megítélés alá helyezi a vádemelés tényét ahhoz képest, mintha bűncselekmény hiányában mentették volna fel az I. rendű felperest. Az alperes a vádemelés előtt nem végezte el a vád megalapozásához szükséges munkát és ezzel önmagában a büntetőeljárás elhúzódását okozta, előidézve a felperesekre nehezedő lelki teher súlyosbodását. Utaltak rá, hogy a büntető bíróság ítéletére alapozzák azt az álláspontjukat, hogy az alperes a büntetőeljárás során csak csepegtette a bizonyítékokat. Kétségtelen, hogy a tisztességes eljárás jogát a gyakorlat nem tekinti személyhez fűződő jognak, amennyiben azonban az eljárás elhúzódása valamilyen nevesített személyhez fűződő jogot sért, úgy a sérelemdíj megítélhető. Kifogásolták továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a kereset összecszerűségével egyáltalán nem foglalkozott.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Másodfokú perköltség igénye nem volt. Ellenkérelmének indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból okszerűen levont következtetéssel, helyes indokolással, az alkalmazott jogszabályok megjelölésével megalapozottan utasította el a keresetet. Erre figyelemmel az elsőfokú ítélet megváltoztatására, vagy hatályon kívül helyezésére alapot adó ok nem áll fenn. Az elsőfokú eljárásban előadottakat fenntartva rámutatott, hogy a Be. 6. §-a szerinti feltételek mellett a büntetőeljárás terheltje köteles tűrni, hogy vele szemben eljárást folytassanak. A terhelt tehát nem ugyanabban a helyzetben van, mintha büntetőeljárás nem indult volna ellene. A büntetőeljárás szabályok keretei között lefolytatott büntetőeljárás önmagában nem sérti a terhelt Ptk. szerinti személyhez fűződő jogait. A polgári jogi jogintézmények nem szolgálhatnak a büntetőeljárásban írt jogorvoslati lehetőségek helyett, vagy mellett azok kontrolljaként. Az állandó gyakorlat szerint az ügyészségi jogkörben eljáró ügyész magatartása még eljárási szabálysértés esetén sem feltétlenül eredményez önmagában személyhez fűződő jogsértést. Az adott esetben pedig az ügyészség eljárási szabályt nem sértett, mérlegelési jogkörének keretein belül járt el. A felpereseket tehát a sérelemdíj nem illeti meg. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából megállapíthatóan a jogalap hiánya miatt utasította el a felperesek keresetét, erre tekintettel

szükségtelen lett volna a kereset összecszerúsége körében vizsgálni.

A fellebbezés alaptalan.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a felperesek a keresetüket elutasító ítélet ellen az alperes keresetük szerinti marasztalása érdekében fellebbeztek. Így tehát az elsőfokú ítéletnek nem volt a Pp. 358. §-ának (5) bekezdése alapján fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése. Mivel a másodfokú bíróság a Pp. 380. §-ában írt kötelező hatályon kívül helyezésre okot adó körülményeket, illetőleg a 370. § (3) bekezdése szerinti eljárási szabálysértést nem észlelt, ezért felülbírálati jogkörét a Pp. 370. §-ának (1) bekezdése szerinti kereteken belül, a Pp. 376. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján tárgyaláson gyakorolta. Ennek keretében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges terjedelemben lefolytatta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen mérlegelte, és a tényállást helyesen állapította meg. A másodfokú bíróság az abból levont jogi következtetésével, valamint a meghozott döntéssel is maradéktalanul - annak indokaira is kiterjedően - egyetértett. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel mindössze az alábbiakat emeli ki a másodfokú bíróság.

A felperesek az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti igényüket arra alapították, hogy álláspontjuk szerint az ügyészség az I. rendű felperes elleni büntetőeljárásban a vádemelési, illetőleg a vádképviselési jogát nem megfelelően gyakorolta és ezzel megsértette a felperesek személyhez fűződő jogait. Az államigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősségnek a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdésében szabályozott jogintézménye lényegében az alkalmazottak által harmadik személyeknek okozott károkért fennálló, a Ptk. 348. §-a szerinti felelősség speciális esete. Akkor áll fenn, ha a kárt egy államigazgatási szerv alkalmazottja az államigazgatási szerv közhatalmi szerepével összefüggő tevékenységével okozza. Csak olyan kár megtérítéséről lehet tehát szó, amely a közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező, intézkedő tevékenységgel, illetve ennek elmulasztásával függ össze. A Ptk. 349. §-ának (3) bekezdése e szabályokat rendeli alkalmazni az ügyészségi jogkörben okozott károk esetén is. A károkozó alkalmazott magatartását annak jogellenessége, az adott helyzetben elvárható magatartásnak való megfelelése és a kárral fennálló okozati összefüggés szempontjából ilyenkor is a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján kell megítélni. A szabályozásban a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény sem hozott változást: a 6:548-549. § tartalmazza a közhatalom gyakorlásával és az ügyészségi jogkörben okozott károk speciális, míg a 6:519. § a kártérítés általános szabályait.

Az alperes tevékenysége döntően jogalkalmazás. A jogalkalmazási tevékenység jogellenességének megítélése kapcsán kialakult bírósági gyakorlat szerint nem lehet szó a felróhatóság körén kívül eső károkozásról, ha az alkalmazandó jogszabály értelme teljesen nyilvánvaló. Mérlegelési jogkörben hozott döntés esetén azonban csak a kirívóan súlyos jogértelmezési tévedés, a mérlegelés kirívó okszerűtlensége, vagy megalapozatlansága képezheti a kártérítési felelősség alapját.

Az Alaptörvény 29. cikkének (1) bekezdése szerint ügyészség az igazságszolgáltatás közreműködőjeként mint közvádló az állam büntetőigényének kizárólagos érvényesítője. Az ügyészség feladatait az Ütv. 2. §-ának (1) bekezdése részletezi, melynek e) pontja kimondja, hogy az ügyészség közvádlóként gyakorolja a vádemelés közhatalmi jogkörét, a bírósági eljárásban képviseli a vádat, továbbá gyakorolja a Be.-ben számára biztosított jogorvoslati jogokat. Az ügyészség e feladatait a Be. szabta kereteken belül jogosult és köteles ellátni.

Ennek különös jelentőséget az kölcsönöz, hogy a korábbi, a büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvényen (a továbbiakban: régi Be.) alapuló, több évtizedes gyakorlattal szakítva a Be. áthelyezte a

büntetőeljárás súlypontjait, és a bizonyítás fő színterévé a bíróság előtti szakaszt tette. A Be. 75. §-ának (1) bekezdése szerint a bizonyítás során itt már valóban a tényállás alapos és hiánytalan, a valóságnak megfelelő tisztázására kell törekedni. A nyomozás során azonban a Be. 164. §-ának (2) bekezdése értelmében a tényállást csak oly mértékben kell felderíteni, hogy a vádló dönthesse arról, vádat emel-e. Az ügyészség a nyomozás befejeződését követően az akkor rendelkezésre álló bizonyítékokat a Be. 78. §-ának (3) bekezdése alapján egyenként és összességükben szabadon értékelve, az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg a bizonyítás eredményét, és a Be. 214. §-ának (1) bekezdése szerint dönt, hogy a büntetőeljárás hogyan folytatódjon: azaz az e) pont szerint vádat is emelhet.

A törvény értelmében tehát a vádemelés pillanatában a történeti tényállás nincs feltétlenül tisztázva a törvényi tényállást meghaladóan, és nem feltétlenül áll rendelkezésre valamennyi szóba jöhető bizonyíték. A vádemeléskor a büntetőeljárás megindítására és lefolytatására okot adó cselekmény hátterének, a valóságban törtéteknek sok esetben még csak a mozaikszerű feltárása miatt szükségképpen vannak bizonytalanságok. Az ügyészségnek annyit azonban szem előtt kell tartania a vádemelés kérdésében való döntésénél, hogy a Be. 4. §-ának (1) bekezdése alapján a bíróság előtt a vád bizonyítása őt terheli.

Ebből következően a vádemelés aktusa a tényállás megállapítása és a büntetőjogi felelősség fennállásának elbírálása tekintetében egyértelműen mérlegelésen alapuló jogalkalmazói tevékenység. Ezért a fentiek szerint az ügyészség polgári jogi felelősségét csak akkor alapozhatja meg az indokolatlan vádemelés, ha az kirívóan okszerűtlen. A felróhatóság megítélése során pedig mindig csak a vádemeléskor ismert adatokat szabad értékelni és nem lehet visszafelé, a felmentő ítéletből automatikusan a felróhatóságra következtetni. A Be. eljárási garanciái nem azt jelentik, hogy az erre feljogosított szervezetek az eljárás valamennyi szakaszában az anyagi igazságnak megfelelő döntést hoznak. Az ügyészségi döntések megalapozottságának ellenőrzésére elsősorban a Be. által meghatározott módon van lehetőség. Ezt egyrészt a határozatok elleni jogorvoslati jogosultság, másrészt az eljárás egész rendszeréből következő alkotmányos garanciák biztosítják. Az ügyészség akkor jár el elvárható módon, ha a vádképviselési feladatait az anyagi és eljárási szabályok értelmezésével a mérlegelés jogának kereteit betartva látja el. A bíróság ezért a Ptk. 349. §-ának alkalmazása során csupán ezeket a szempontokat értékelheti. Ellenkező esetben a kárkötelelem alapját képező polgári jogviszony áttörné a különböző jogágak belső jogviszonyainak alkotmányos garanciáit, mert a polgári per végső soron az alapügyben meghozott döntések alaki és anyagi jogerejének gyengítését, szélsőséges esetben feloldását eredményezhetné. Továbbá a más jogág alá rendelt jogviszonyok elbírálására felhatalmazott jogalkalmazó szervek hatáskörébe tartozó eljárási cselekményeknek az arra hatáskörrel egyáltalán nem rendelkező szervezet általi felülbírálatához vezethetne.

A büntetőeljárás az állam büntető hatalmának jogszabály által meghatározott rendjét tartalmazza, és a törvényes vád elve nem csupán az eljárás alá vont személyek számára nyújt eljárási garanciát, hanem mindazok védelmét szolgálja, akik érdekében az állam a büntető igényét az ügyészségen keresztül érvényesíti. A vádemelés tárgyában hozott döntés során az ügyészségnek nemcsak azt kell tehát szem előtt tartania, hogy alaptalanul lehetőleg senki ellen ne emeljen vádat, hanem egyúttal azt is, hogy lehetőleg minden elkövetett bűncselekmény kapcsán érvényesítse az állam, és természetesen a sértettek büntetőigényét.

A törvényes vád minimális tartalmi elemeit a Be.-t módosító 2006. évi LI. törvény 1. §-a emelte jogi normává. Mindez nem azt jelenti, hogy a vádemelés törvényességének kritériumai korábban nem érvényesültek, mert a jogalkalmazás és az Alkotmánybíróság már a törvénymódosítás

hatálybalépését megelőzően is foglalkozott ennek feltételrendszerével (14/2002. (III. 20.) AB határozat), és a törvényes vád hiánya az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére is vezethetett (rég. Be. 250. § III.). A Be. 2. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy akkor törvényes a vád, ha az ügyészség a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt kezdeményezi a bírósági eljárás lefolytatását. A vád tárgyává tett cselekmény körülírása akkor pontos, ha a vádló indítványában ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket: az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósulásának helyét és idejét és egyéb körülményeit. (1/2007. BK vélemény I. fejezet 2/b) pontja). A vád törvényességének törvényi definíciója tehát valójában a vádirattal szemben a Be. 217. §-ának (3) bekezdésében támasztott tartalmi követelmények minimuma.

A vád törvényessége szempontjából azonban annak ténybeli megalapozottsága, bizonyítékokkal való kellő alátámasztottsága közömbös, ez a büntetőperre tartozó érdemi kérdés. A vádemelés feltétele a terhelttel szembeni alapos gyanú megléte. Ebből következően a vádemeléshez nincs szükség a bűncselekmény elkövetésének teljes bizonyosságára. Az alapos gyanú fennállásának megállapításához nem szükséges bizonyosság, elegendő annak valószínűsége, hogy bűncselekmény történt. Az ügyészség mérlegelési jogkörében eljárva dönt arról, hogy a valószínűsítéshez szükséges tények és bizonyítékok rendelkezésre állnak-e. Abból pedig, hogy utóbb a terheltet a bíróság esetleg felmenti, azaz kiderül, hogy a teljes bizonyosság nem áll fenn a bűncselekmény elkövetése tekintetében, még nem következik az, hogy az alapos gyanú sem állt fenn vele szemben a vádemeléskor. Ha az ügyészség csak teljes bizonyosság esetén emelhetne vádat, akkor tulajdonképpen nem is lenne szükség bíróságra. A bíróság alkotmányos feladata éppen az, hogy az ítéleti bizonyosságot és az alapos gyanút egymástól elválasztva megállapítsa a terhelt büntetőjogi felelősségét vagy annak hiányát. Mindebből tehát levonható az a következtetés, hogy a felmentés tényéből önmagában nem következik hibás vádemelés ténye. Sőt egy szilárd alkotmányos keretek között működő jogrendszerben éppen az a normális, ha a vádlottak egy részét a bíróságok felmentik. Az ügyészség 100%-os vádhatékonysága, vagyis minden vádlott elítélése éppen a rendszer diszfunkcionalitását mutatná. Ebből a szempontból - a felperesek érvelésével ellentétben - nincs jelentősége annak, hogy a felmentés bűncselekmény, vagy bizonyítottság hiányában történik. Az előbbi ugyanis a törvényi tényállást tartalmazó büntető anyagi jogi szabályok ügyészségtől eltérő értelmezését, míg utóbbi a bizonyítékok ügyészségtől eltérő értékelését jelenti a bíróság által.

Egy vádemelés mint ügyészségi jogalkalmazási aktus természetesen lehet jogsértő és jogellenes, ha az teljesen alaptalan, mert szembe megy a tényekkel, vagy tendenciózus, illetőleg koncepciózus, azaz az ügyészség teljesen nyilvánvalóan indokolatlanul emel vádat. Ez esetben ugyanis a vád vagy már önmagában jogellenes, vagy ennek hiányában is olyan mértékben valószínűsíti meg az alapul fekvő tények értékelésének okszerűtlenségét, illetőleg a jogszabályok alkalmazásának hibás voltát, hogy az megalapozza az eljáró szerv kártérítési felelősségét. De ez az adott esetben nem állapítható meg.

A perbeli esetben a vád tárgya egy súlyos, az informatikai, valamint a digitális képrögzítési technológiák és eszközök rohamos fejlődésére, továbbá széles körben való elterjedésére és hétköznapi használatára tekintettel társadalomra kifejezetten veszélyes, az utóbbi időben elszaporodott, nagy társadalmi figyelmet élvező nemi erkölcs elleni bűncselekmény, a Btk. 204. §-ának (1) bekezdése szerinti gyermekpornográfia büntette volt. Tehát az adott esetben teljesen érthető, sőt elvárható volt, hogy az ügyészség megkísérelje az állam büntetőigényének érvényesítését. De az ilyen típusú cselekményekre egyúttal az is jellemző, hogy rendkívül nehezen bizonyíthatók, hiszen általában csak a sértett és a tettes van jelen, így csak ők tudnak róla, ők rendelkeznek közvetlen információkkal az eseményekről. Ebből következően az ilyen cselekmények

esetén a sértett vallomásának kiemelkedő jelentősége van.

A perbeli esetben a sértett által a nyomozási eljárásban tett vallomás tartalma (nyomozó hatóság ... számú nyomozati irata, 20. oldal, alulról 3. bekezdés) alapján pedig megállapítható, hogy az teljes egészében alátámasztotta a vádat: a sértett előadta, hogy 18 éves kora előtt is készített róla pornográf jellegű felvételeket az I. rendű felperes. A vádban hivatkozott egyéb tanúvallomások, illetőleg tárgyi bizonyítási eszközök sem cáfolták a sértett vallomását, azzal szemben csak az I. rendű felperes tagadása állt. Az, hogy az ügyészség a fenti adatok alapján úgy ítélte meg, hogy az alapos gyanú az I. rendű felperessel szemben fennáll, a sértetti vallomás kiemelt jelentőségére figyelemmel nem tekinthető a rendelkezésre álló bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelésének. Kétségtelenül tűnhet a vád kissé elnagyoltnak, de teljesen képtelennek, alaptalannak és indokolatlannak nem.

Az, hogy a sértett által a büntetőeljárás bírósági szakaszában tett vallomás (járásbíróság 10.B.49/2014/10. számú jegyzőkönyv, 10-11. oldal, de különösen 12. oldal harmadik bekezdés) alapján már közel sem volt olyan egyértelmű, hogy 18 éves kora előtt is készültek-e róla olyan felvételek, amelyek a büntetőjogi törvényi tényállást kimerítették, nem róható az alperes terhére. A büntetőeljárás bírósági szakaszában a járásbíróság a nyomozási szakban kihallgatott tanúkon kívül részben az I. rendű felperes, részben az ügyészség indítványára számos más tanút is kihallgatott, akiknek nyilatkozata értelemszerűen a vádemelés pillanatában még nem állt az ügyészség rendelkezésére. Ezen túlmenően pedig igazságügyi szexuálpszichológus szakértőt is kirendelt a járásbíróság és a korábban írásbeli véleményt adó informatikai szakértőt is meghallgatta a tárgyaláson. Az I. rendű felperes büntetőjogi felelősségének hiányát megállapító bírósági ítélet meghozatalakor tehát a járásbíróság számára lényegesen több információ és bizonyíték állt rendelkezésre, mint a vádemelés pillanatában az ügyészségnek. Így tehát a felmentés tényéből önmagában nem lehet biztos következtetést levonni arra vonatkozóan, hogy a vádemelés teljesen alaptalan, okszerűtlen, ésszerűtlen volt. Az, hogy a bíróság a számos tanú vallomása és a szakértői vélemények ismeretében eltérően ítélte meg a sértett vallomását, még nem alapozhatja meg az alperes polgári jogi felelősségét.

A felperesek alaptalanul sérelmezték az ügyészség vádképviselési tevékenységét is. E körben maguk sem hivatkoztak arra, hogy az ügyészség bármilyen jogszabályt megsértett volna. Kétségtelen, hogy az ügyészség az elsőfokú eljárás során bizonyítási indítványait nem az eljárás elején, egyszerre terjesztette elő. De ennek ésszerű és menthető indoka az, hogy az alperes a vádiratban kifejtett álláspontjának a bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárás hatására bekövetkezett gyengülését észlelve az eljárás menetéhez és a bizonyítási eljárás állásához képest - törvényes kötelezettségének eleget téve - igyekezett a vádban foglaltak bizonyítása és az állam büntető igényének érvényesítése érdekében újabb és újabb bizonyítási indítványokat előterjeszteni. Ugyanezt az alkotmányos célt szolgálta az ügyészség elsőfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezése is, hiszen annak indoka az általa az elsőfokú eljárásban előterjesztett bizonyítási indítvány elutasítása, illetőleg mellőzése volt.

Az elsőfokú bíróság tehát a Ptk. 339. §-a szerinti felelősséget megalapozó kirívóan okszerűtlen mérlegelő, értékelő, értelmező tevékenységgel megvalósított jogellenes alperesi magatartás hiányában megalapozottan döntött a felperesek keresetének elutasításáról anélkül, hogy a felperesek keresetének összecszerűségét vizsgálta volna. Mivel a másodfokú bíróság e döntéssel egyetértett, ezért a bizonyítás kiegészítésének szükségességével indokolt hatályon kívül helyezési kérelem is alaptalan volt.

Minderre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. §-ának (2)

bekezdése alapján, annak helyes indokaira és a Pp. 386. §-ának (4) bekezdésére utalással helybenhagyta.

A felperesek tehát eredménytelenül fellebbeztek, azaz a másodfokú eljárásban is elvesztesek lettek. Így az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. §-ának (1) bekezdés f) pontja szerint tárgyi illetékfeljegyzési jogos perben le nem rótt fellebbezési illetéket az Itv. 74. §-ának (3), valamint a Pp.-nek a 364. §-ban foglalt utaló szabály értelmében alkalmazandó 83. §-ának és 102. §-ának (1) bekezdése alapján a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdése szerint kötelesek megfizetni a Pp. 87. §-ának (2) bekezdésére tekintettel érdekeltségük arányában. Az alperes másodfokú perköltséget nem számított fel, ebben tehát nem kellett a felpereseket marasztalni.

Budapest, 2019. március 26.

. Lukács Zsuzsanna s. k.
a tanács elnöke

dr. Örkényi László s. k. előadó bíró

dr. Kollár Zoltán s. k. bíró